

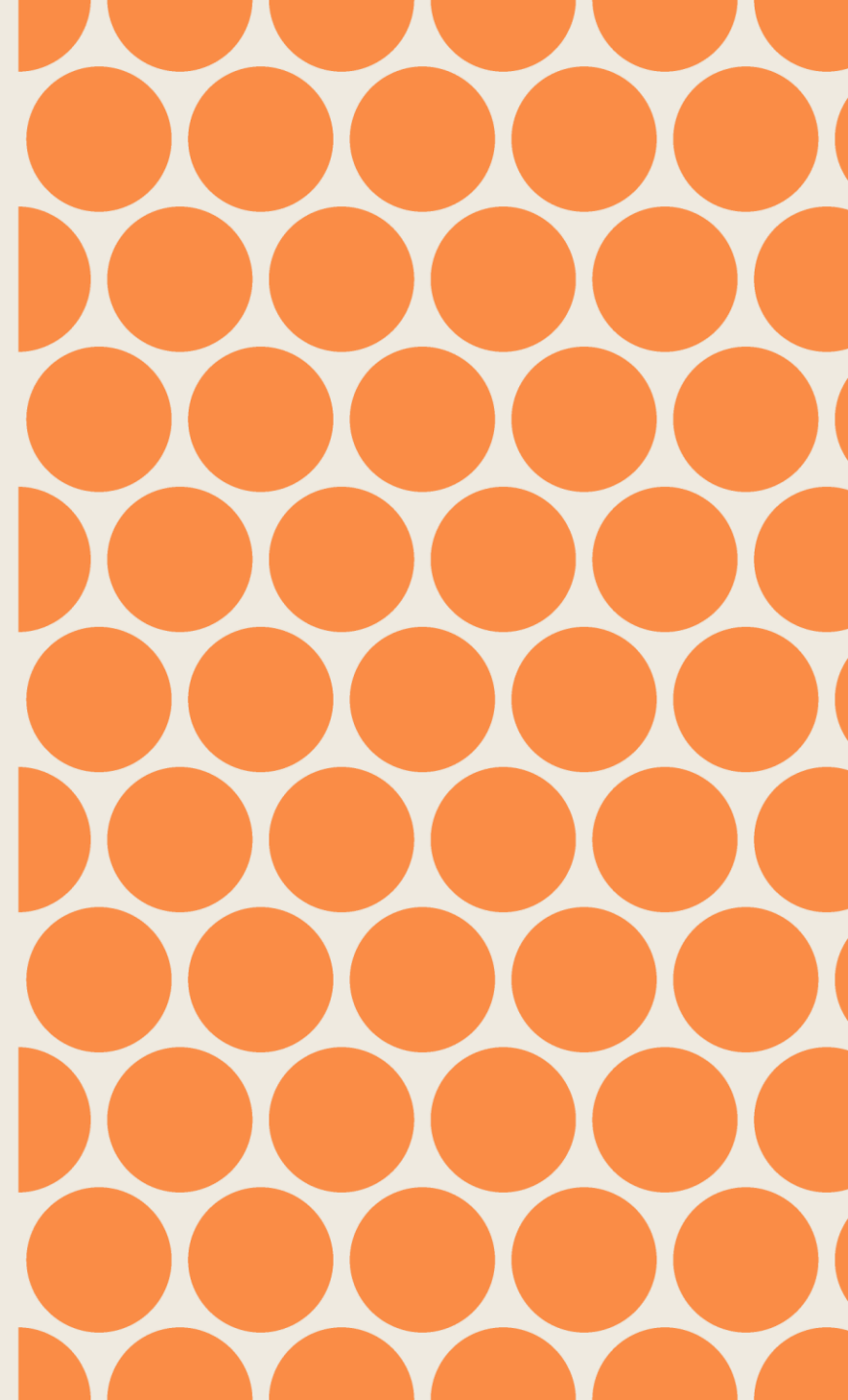
Sosiaali- ja
terveysministeriö

Sosiaali- ja terveydenhuollon yksikkökustannuslaskennan jatkotyö

Petra Kokko, ohjausosasto
Neuvotteleva virkamies
13.2.2026

**Kansallinen
palvelureformi**

Hallitusohjelma:

Luku 2.3 Palveluiden vaikuttavuuden lisääminen:

- Palveluvalikoiman määrittelyssä, laaturekistereissä sekä hoito- ja toimenpidesuosituksissa painotetaan väestön hyvinvoinnin ja terveyden sekä palveluiden kustannusvaikuttavuuden kannalta merkittävimpiä toimia.
- Vahvistetaan ja laajennetaan laatutiedon kansallista käyttöä.
- Vakiinnutetaan verkostomainen ja koordinoitu hyvinvointialueiden toiminta, jolla tuetaan hyvinvointialueiden palveluiden laadun ja vaikuttavuuden vertaisarviointia sekä toiminnan vertaiskehittämistä ja seurantaa.
- Tehostetaan systemaattista vertailukelpoisuuden laatu-, vaikuttavuus- ja kustannusvaikuttavuustiedon tuotantoa, tiedon analysointia ja hyödyntämistä

<https://valtioneuvosto.fi/hallitukset/hallitusohjelma#/2/3>

Visiona vaikuttavat sosiaali- ja terveystalvelut

Kansallisen sote-tietojohtamisen ja vaikuttavuuden kehittäminen -ohjelma

Kansallinen palvelureformi

Vaikuttavuuden toimenpiteet

Tukevat prosessit

Palvelutuotannon vaikuttavuutta ja kustannusvaikuttavuutta mahdollistavat ja edesauttavat prosessit

Strateginen tavoitteen asetanta

Kansallinen ohjaus 9

Arviointitoiminta

- 1 Kansallisten arviointitoimijoiden selvitys
- 2 Säädetään palveluvalikoiman periaatteista
- 3 Yhtenäistetään ja uudistetaan arvioinnin prosessit ja kriteerit

Implementaatio

- 3 Yhtenäistetään suositusprosesseja
- 4 Levitetään hyviä vaikuttavuusperustaisia hankintakäytäntöjä
- 4 Vahvistetaan Käypä hoito ja Hotus-suositustoimintaa
- 7 Otetaan käyttöön vaikuttavia käytäntöjä sosiaali- ja terveydenhuollossa
- 8

Ydinprosessi

Palvelutuotannon vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden toteutuminen

Painopisteiden valinta

**Hyvinvointialueen
resurssiallokaatio**

Vaikuttavien palveluiden
kohdentaminen ja toteuttaminen

**Ammattilaisen
päätöksenteko**

Koulutus ja osaaminen

- 6 Tuetaan vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden tutkimusta, selvitystyötä ja panostetaan arviointiosaamisen vahvistamiseen

Tutkimus

Tuetaan vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden tutkimusta, selvitystyötä ja panostetaan arviointiosaamisen vahvistamiseen

Tietopohja

- 5 Tehostetaan systemaattista vertailukelpoisuuden laatu-, vaikuttavuus- ja kustannusvaikuttavuustiedon tuotantoa, tiedon analysointia ja hyödyntämistä

Talous-, henkilöstö- ja toimintatietojen TAHTO-projekti

THL:n TAHTO-tietokanta yhdistää hyvinvointialueiden talouden ja toiminnan tiedot, joka mahdollistaa sote-palveluiden yksikkökustannusten laskennan.

Tavoitteena on tuottaa yksikkökustannukset kattavasta aineistosta, automatisoida laskentaprosessi ja tuottaa vertailutietoa yksikkökustannuksista

Palvelusuoritteet

Hoitoilmoitusrekisterit ja THL:n muut
käytettävissä olevat tilastot ja tiedonkeruu

Kustannusajurit

Tilastokeskuksen kuntasektorin
ammattiryhmittäiset palkat

Käyntien ilmoitetut kestot rekisteriaineistosta

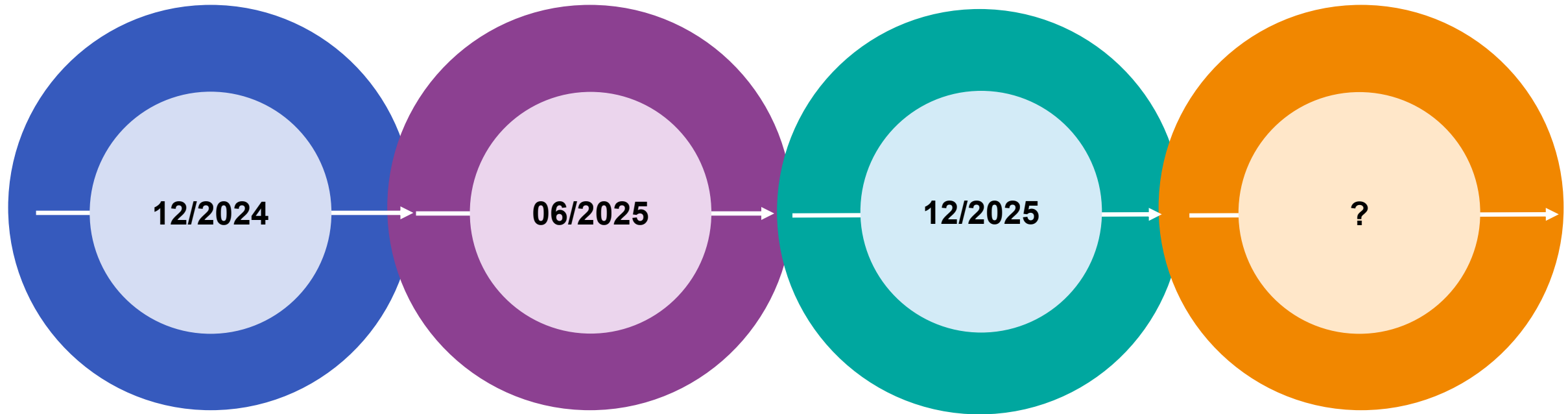
Kokonaiskustannukset palveluluokittain

Kuntien ja hyvinvointialueiden AURA-
talousraportointi (K/HTTP)

Palvelusuoritteen yksikkökustannus

AURA-palveluluokan
mukainen suorite

Esimerkki suoritteesta:
PTH avovastaanottokäynti,
20 min, lääkäri

- Asumis- ja laitospalvelut, osa 1
- Perusterveydenhuollon avopalvelut, osa 1

- Asumis- ja laitospalvelut, osa 2
- Perusterveydenhuollon avopalvelut, osa 2
- Koti- ja perhehoito
- Kouluterveydenhuollon palvelut

- Erikoissairaanhoidon palvelut
- Päivystys
- Ensihoito

- Sosiaalihuollon avopalvelut
- Yksikkökustannuslaskenta riippuvainen sosiaalihuollon seurantarekisterin aikataulusta (2026-2027)

Määrä aika liittymiselle ja rakenteiselle kirjaamiselle

Kanta ja rakenteinen kirjaaminen

Kirjaamisen ja liittymisen tuki

Sosiaalihuollon seurantarekisteri

**Kanta
thl**

Tiedonkeruu käynnistyi asiakkuustiedoilla

Tietosisällöt monikertaistuvat

Sote-uudistus

Nykyisten tiedonkeruiden korvaaminen

Hyvinvointialueet aloittivat toimintansa

Tiedonkeruu-uudistus on riippuvainen lainsäädännön aikatauluista ja niiden toimeenpanemisesta alueilla

Tietopohjaan kohdistuvat toimenpiteet

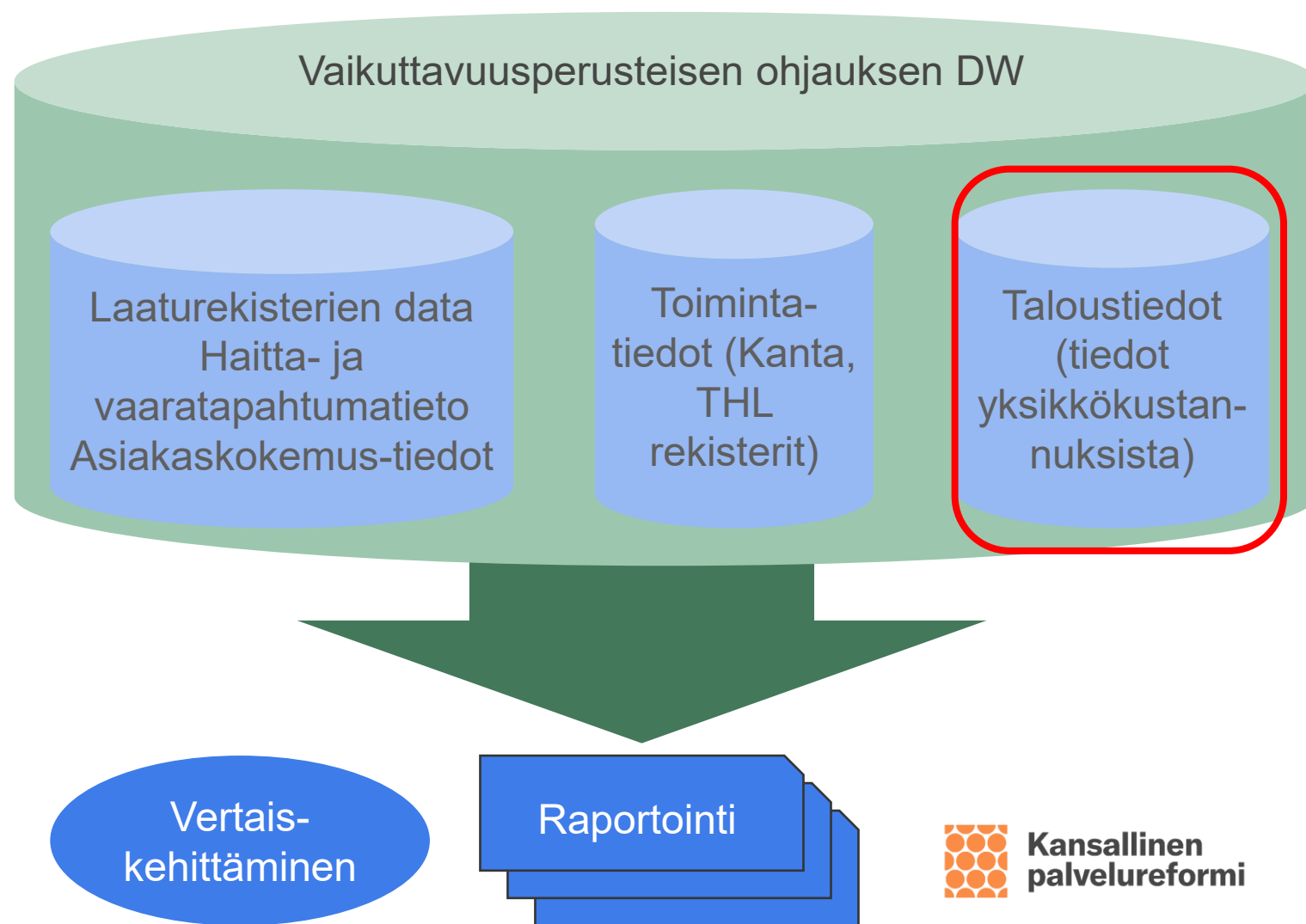

Toimenpide

5. Tehostetaan systemaattista vertailukelpoisuuden laatu-, vaikuttavuus- ja kustannusvaikuttavuustiedon tuotantoa, tiedon analysointia ja hyödyntämistä

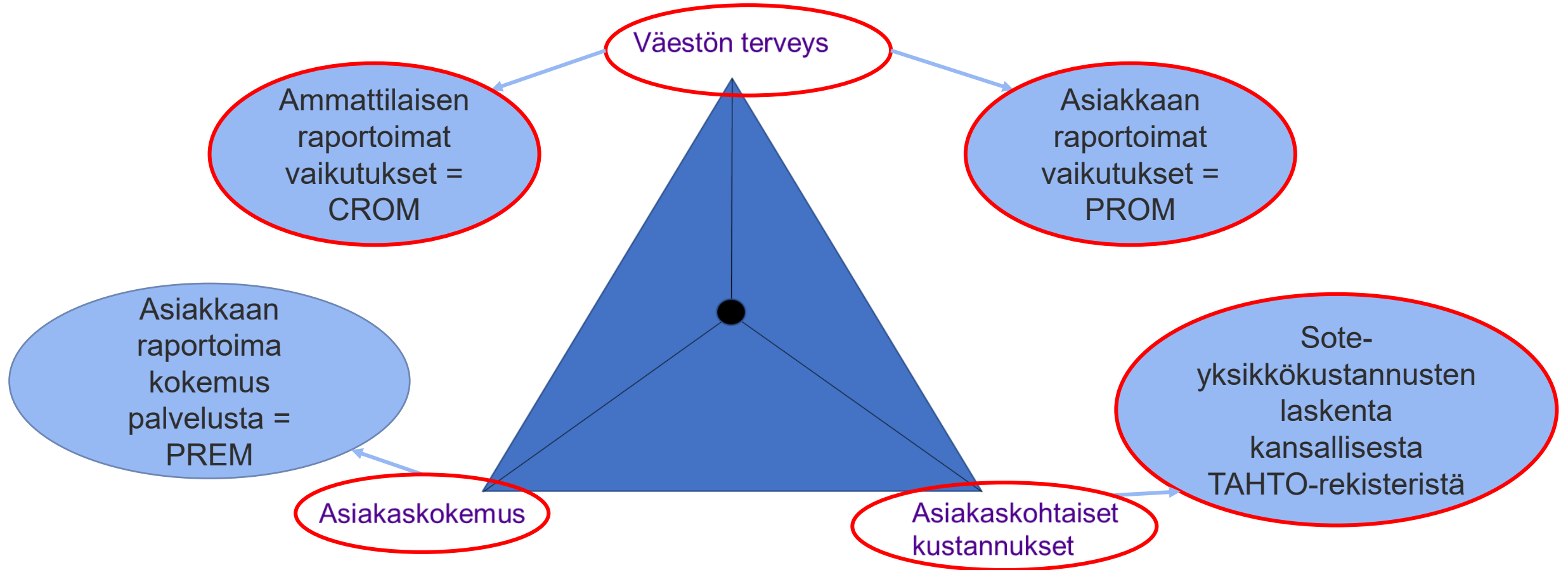
9. Vahvistetaan valtion ohjausta ja myös alueellista päätöksentekoa vaikuttavuusperustaisesti

Tuotos

Vaikuttavuustieto palveluketjuttain

Berwick ym. (2008): "Pursuing the Triple Aim is an exercise in balance".

Yksikkökustannustiedot osana kansallista ohjausta

- Henkilökeskeinen data, johon liitetään palveluiden yksikkökustannukset käytetään **palveluketjujen analysoinnissa**.
- **Hyvinvointialueiden rahoitusmallin** kehittämisessä ja tarvekertoimien laskennassa käytetään samanlaista aineistoa.
- Tähän dataan voidaan liittää edelleen tietoa hoidon vaikutuksista ja vaikuttavuudesta, jolloin voidaan myös arvioida palvelujen kustannustehokkuutta ja/tai kustannus-vaikuttavuutta >
Vaikuttavuusperustainen ohjaus
- Kansalliset yksikkökustannukset voivat muodostaa myös pohjan **kansalliselle hinnastolle** esimerkiksi rajat ylittävän terveydenhuollon käyttöön.

Vähimmäistieto ohjauksen perustana

- Sote-järjestämislain 29§:ssä määritetty tietokokonaisuus
  - Hyvinvointialueita koskeva seurannan, arvioinnin ja ohjauksen vähimmäistieto
  - Kuntien ja hyvinvointialueiden hyvinvointisuunnitelman ja –kertomuksen vähimmäistieto
- Vähimmäistietosisältöasetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä:
  - Vähimmäistiedoista
  - Hallintamalleista
  - Tietojen toimittamisen menettelytavoista ja aikataulusta

Sote-järjestämislaki 29§

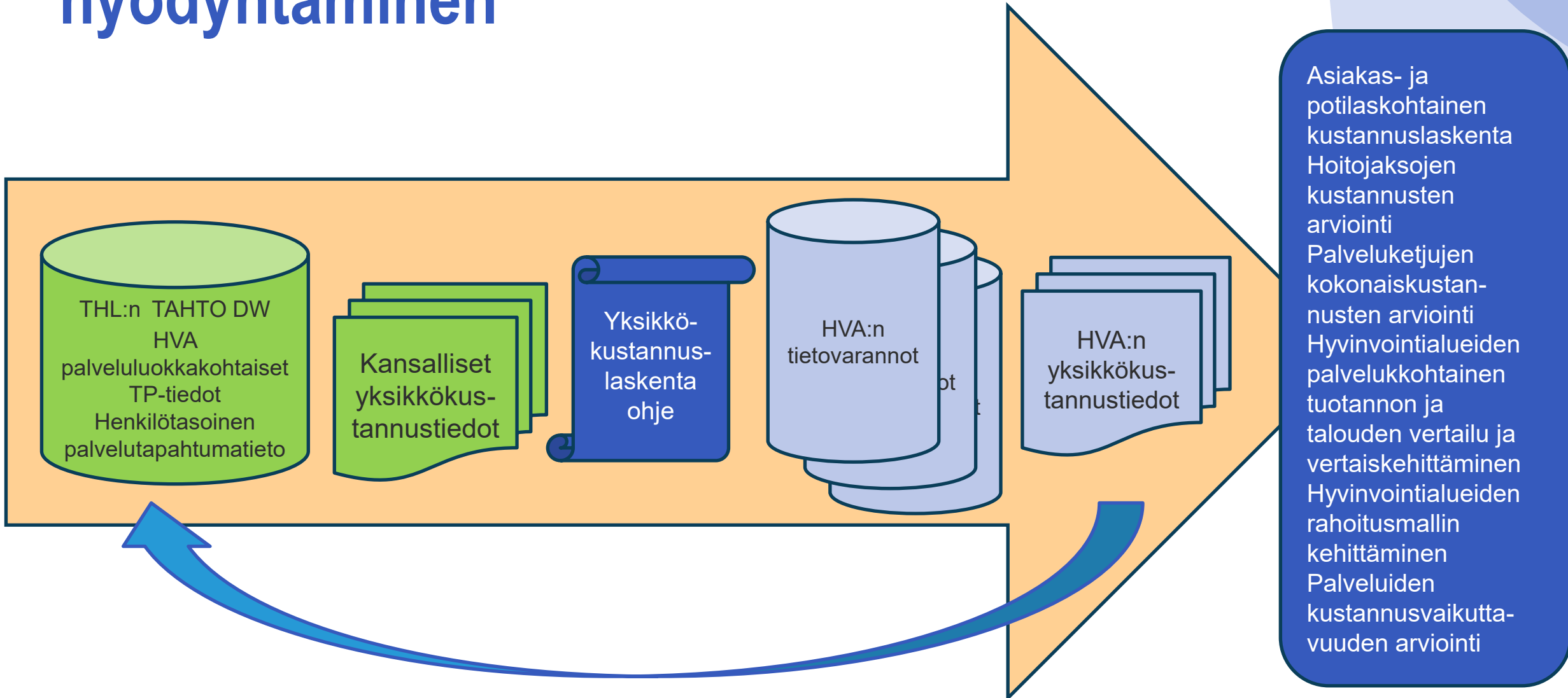
- Sote-järjestämislain 29 §:n keskeiset muutokset:
  - Henkilöstötietojen lisääminen ensimmäiseen momenttiin
  - THL:lle vertailutietojen tuottamisvastuu
  - HUS-yhtymälle velvollisuus eritellä vähimmäistiedot järjestämisvastuullaan olevista hyvinvointialueista
  - Vähimmäistiedon käytön laajennus myös ohjauksen, seurannan, arvioinnin ja valvonnan lakisääteisissä tehtävissä kansallisesti salassapitosäännösten estämättä
- Lain muutos astuivat voimaan 1.1.2026
- Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja pelastustoimen järjestämisestä annetun lain muuttamisesta HE 129/2025

Asetuksenantovaltuutus 29 §:ssä

- Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä:
- 1)1 momentissa tarkoitetun seurannan sekä 6 ja 7 §:ssä tarkoitettujen hyvinvointikertomusten ja suunnitelmien vähimmäistietojen hallintamalleista;
- 2)tuotettavista 1 momentissa tarkoitetuista seurannan vähimmäistiedoista sekä 6 ja 7 §:ssä tarkoitettujen hyvinvointikertomusten ja -suunnitelmien vähimmäistiedoista;
- 3)menettelytavoista ja aikataulusta, joilla hyvinvointialue ja HUS-yhtymä toimittavat 1 momentissa tarkoitetun seurannan vähimmäistiedot sekä 6 ja 7 §:ssä tarkoitettujen hyvinvointikertomusten ja -suunnitelmien vähimmäistiedot Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle;
- 4)tiedoista, joiden tulee sisältyä 2 momentissa tarkoitettuun selvitykseen, sekä selvityksen laatimisen aikataulusta ja ajankohdasta, jolloin se on toimitettava Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle sekä sosiaali- ja terveysministeriölle.

Yksikkökustannustiedon tuotanto ja hyödyntäminen

Yhteenveto

1. TAHTO-projektissa tuotetaan kansalliset kustannuslaskenta menetelmät kattavasti koko soteen 2026-2027
2. Yksikkökustannustietojen hyödyntäminen valtion ohjauksessa aloitetaan
3. Henkilökeskeinen toisiotietovaranto täydentyy yksikkökustannustiedoilla ja vaikuttavuustiedoilla > palveluketjuanalyysit > vaikuttavuusperustainen sote
4. Hyvinvointialueiden ja valtion yhteistyömallin vakiintuminen ohjaustiedon tuottamisen ja hyödyntämisen osalta

Kiitos!

Lisätietoja: petra.kokko@gov.fi

**Kansallinen
palvelureformi**

Sosiaali- ja
terveysministeriö